

Prima instanță: judecătoria Taraclia (jud.Sv. Uzun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud.G.Varvin, T. Dimitriadi, I. Dănăilă)

DECIZIE

18 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Petru Moraru

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Popov Andrei împotriva deciziei din 09 aprilie 2015 a Curții de Apel Cahul,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Ivan împotriva lui Popov Andrei privind încasarea prejudiciului material și moral și la cererea reconvențională înaintată de Popov Andrei împotriva lui Cebotari Ivan privind încasarea prejudiciului material și moral,

constată:

La data de 09 iulie 2014 Cebotari Ivan a depus în instanța de judecată cerere împotriva lui Popov Andrei cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii s-a invocat că în anul 2011 reclamantul s-a adresat pârâtului cu rugămintea de a-i paște oile pe timp de vară și să le întrețină pe timp de iarnă. Pentru aceste acțiuni, părțile au convenit la plata lunară în sumă de 130 lei pentru păscutul pe timp de vară și 1,5 lei pe zi pentru întreținerea animalelor pe timp de iarnă. În schimb, pârîtul s-a obligat de a-i transmite reclamantului bunuri în natură exprimate în lînă, lapte și prăsilă.

Menționează reclamantul că în perioada lunii mai a anului 2011 pînă în luna mai a anului 2012 i-a achitat pârâtului suma de 9600 lei. Iar, în luna mai a anului 2012 a hotărît să ia de la Popov Andrei animalele care au fost date în îngrijirea acestuia și anume: 16 oi, berbeci, 12 miei și vaca. Pârîtul Popov Andrei a solicitat reclamantului restituirea a 50 de baloturi de lucemă, ca surplus la plata efectuată, fapt însă refuzat de reclamant. Ulterior, reclamantul a aflat că pârîtul a vîndut animalele. Astfel, consideră reclamantul că pârîtul a încălcat condițiile stabilite între aceștia.

Afirmă reclamantul că s-a adresat către pârîtul cu rugămintea de a-i restituie bunurile ce îi aparțin, însă ultimul a refuzat, fapt ce l-a determinat pe reclamant de a

se adresa cu o plîngere la Procuratură rîl Taraclia. La data de 16 mai 2014 de către Procurorul raionului Taraclia a fost emisă ordonanța, prin care Popov Andrei a fost eliberat de răspundere penală, pe motiv că în acțiunile sale lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal, însă fiindu-i aplicată o sancțiune administrativă în mărime de 40 u.c., echivalentul a 800 lei, pe care Popov Andrei a achitat-o.

Declară reclamantul că deoarece pîrîtul nu i-a restituit animalele și nici bunurile în natură, solicită încasarea de la Popov Andrei în beneficiul său prejudiciul material în suma de 46396 lei, venitul ratat pentru perioada anului 2012 - 2014 în suma de 116649 lei și prejudiciu moral în mărime de 50000 lei.

La data de 08 august 2014, Popov Andrei a înaintat cerere reconvențională împotriva lui Cebotari Ivan solicitînd încasarea de la Cebotari Ivan în beneficiul său a prejudiciul material în mărime de 65224 lei și a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei.

În argumentarea cererii reconvenționale s-a menționat că avea la întreținere animalele lui Cebotari Ivan, pentru îngrijirea căroră Cebotari Ivan i-a achitat suma de 8000 lei. După finisarea sezonului de vară Cebotari Ivan nu a luat animalele de la stîna acestuia, dar le-a lăsat sub grija sa pe perioada de iarnă. Începînd cu anul 2012 i-a propus lui Cebotari Ivan să efectueze calcule în vederea îngrijirii și hrănirii animalelor pe timpul de iarnă și să-i achite cheltuielile suportate pentru perioada menționată supra, însă Cebotari Ivan a refuzat, pe motiv că nu avea bani.

Relatează că la întreținerea animalelor pe perioada de iarnă a suportat cheltuieli i/ enorme, care nu au fost achitate de către Cebotari Ivan. Reclamantul l-a avertizat pe pîrît că îi va vinde animalele. În luna mai a anului 2012, reclamatul a vîndut 16 oi, 4 berbeci și 12 miei, în sumă totală de 17000 lei, în contul reparării prejudiciului pentru întreținerea animalelor în perioada de iarnă.

A mai invocat că pentru întreținerea animalelor pe timp de iarnă, reclamantul a suportat mai multe cheltuieli pentru hrana acestora, și anume : 5700 buc. de baloturi de lucernă, la prețul de 50 lei pentru un balot; 1760 buc. baloturi de paie, la prețul unui balot de 15,5 lei; 42 remorci de hlujeni de porumb la prețul de 800 lei; 70 tone de tescovină de măr, la prețul de 375 lei pentru o tonă; 45 t de tescovină de poamă, la prețul de 180 lei pentru o tonă; 12 tone de reziduri de floarea soarelui, la prețul de 1200 lei pentru o tonă; 30 tone de grăunțe de porumb, la prețul de 3 lei pentru un kg; o tonă de adaos la hrană „Biomin” la prețul 10000 lei; o tonă de ovăz, la prețul de 5,5 lei pentru un kg; o tonă de sare, la prețul de 5,80 lei pentru un kg. În total pentru hrana animalelor, reclamantul a suportat cheltuieli în sumă de 42424 lei. Suplimentar au mai fost suportate și alte cheltuieli așa cum ar fi plata pentru energie electrică în sumă de 4800 lei și munca a două persoane în mărime de 1800 lei, sume pe care reclamantul le solicită de a fi încasate de la Cebotari Ivan.

Prin hotărârea din 24 noiembrie 2014 a judecătoriei Taraclia s-a admis parțial acțiunea înaintată de Cebotari Ivan și s-a încasat din contul lui Popov Andrei în beneficiul lui Cebotari Ivan suma de 68692,05 lei. În rest, acțiunea înaintată de Cebotari Ivan s-a respins ca neîntemeiată. La fel, s-a admis parțial cererea reconvențională înaintată de Popov Andrei și s-a încasat de la Cebotari Ivan în beneficiul lui Popov Andrei suma de 1320,46 lei. În rest, pretențiile înaintate de Popov Andrei au fost respinse.

Prin decizia din 09 aprilie 2015 a Curții de Apel Cahul s-au admis apelurile

depuse de Cebotari Ivan și Popov Andrei; s-a casat hotărârea primei instanțe și s-a pronunțat o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii înaintată de Cebotari Ivan și de Popov Andrei; s-a încasat de la Popov Andrei în beneficiul lui Cebotari Ivan prejudiciul material în mărime de 30140 lei, a venitului ratat în mărime de 25175 lei, a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei, a taxei de stat în sumă de 1659 lei, a cheltuielilor suportate pentru asistență juridică în mărime de 1500 lei, iar de la Cebotari Ivan în beneficiul lui Popov Andrei s-a încasat prejudiciul material în sumă de 8640 lei și taxa de stat achitată la depunerea apelului în mărime de 453 lei. În rest, acțiunea înaintată de Popov Andrei s-a respins.

La data de 29 iulie 2015 Popov Andrei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea parțială a acesteia.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat legea care trebuia a fi aplicată.

Menționează recurentul că obiectul pretențiilor înaintate de către Cebotari Ivan era recuperarea costului oilor, dar nu restituirea lor, fapt ce probează cu certitudine că intimatul la inițierea acțiunii conștientiza că animalele vândute au fost lăsate în proprietatea sa în contul stingerii parțiale a datoriilor. Astfel, la data de 04.05.2013, intimatul a renunțat la animale în beneficiul recurentului. Conform art. 338 alin. (1) Cod civil, proprietarul poate renunța oricând la dreptul de proprietate printr-o declarație în acest sens sau în alt mod care atestă cu certitudine că a renunțat la bun fără intenția de a păstra dreptul de proprietate asupra lui.

Respectiv, din momentul dat, recurentul nu mai avea nici o obligație față de intimat, din contra acesta îi mai datora suplimentar mijloace financiare pentru întreținerea celorlalte animale care au fost date în îngrijirea sa.

Conform art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 20.07.2015 (f.d. 197), iar la materialele cauzei nu sunt careva probe privind recepționarea acesteia, recursul declarat la data de 29.07.2015 se consideră în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele cauzei rezultă că Cebotari Ivan a înaintat acțiune în judecată împotriva lui Popov Andrei, solicitând încasarea prejudiciului material în mărime de 46396 lei, a venitului ratat în sumă de 116649 lei și a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei.

Tot actele cauzei atestă că Popov Andrei a depus în instanța de judecată cerere reconvențională împotriva lui Cebotari Ivan solicitând încasarea prejudiciului material în sumă de 65224 lei și a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei.

Judecând pricina, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea înaintată de Cebotari Ivan și cererea reconvențională depusă de Popov Andrei și de

a încasa de la Popov Andrei în beneficiul lui Cebotari Ivan suma de 30140 lei cu titlu de prejudiciu material și a venitului ratat în mărime de 35095 lei, iar de la Cebotari Ivan a încasa în beneficiul lui Popov Andrei suma de 1282 lei cu titlu de prejudiciu material. În rest, pretențiile înaintate de Cebotari Ivan și de Popov Andrei au fost respinse.

Curtea de Apel Cahul, examinând prezenta cauză, a admis apelurile depuse de Cebotari Ivan și Popov Andrei; a casat hotărârea primei instanțe și a pronunțat o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii înaintată de Cebotari Ivan și de Popov Andrei, prin care a încasat de la Popov Andrei în beneficiul lui Cebotari Ivan prejudiciul material în mărime de 30140 lei, a venitului ratat în mărime de 25175 lei, a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei, a taxei de stat în sumă de 1659 lei și a cheltuielilor suportate pentru asistență juridică în mărime de 1500 lei, iar de la Cebotari Ivan în beneficiul lui Popov Andrei a încasat prejudiciul material în sumă de 8640 lei și taxa de stat achitată la depunerea apelului în mărime de 453 lei. În rest, pretențiile înaintate de Cebotari Ivan și de Popov Andrei au fost respinse.

Colegiul consideră că instanța de apel a examinat cauza respectând prevederile legale, apreciind corect circumstanțele de fapt și drept, iar decizia emisă este legală și întemeiată din următoarele considerente.

Instanța de recurs menționează că speței date îi sunt aplicabile prevederile art. 14 alin. (1) Cod civil, care prevede că persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel, precum și a art. 1398 alin. (1) Cod civil care statuează că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, materialele cauzei atestă că între Cebotari Ivan și Popov Andrei a fost încheiat verbal un contract de prestări servicii, prin care părțile au convenit ca pentru întreținerea oilor să fie achitată suma în mărime de 130 lei pentru păscutul pe timp de vară, iar pentru întreținerea animalelor pe timp de iarnă au convenit la prețul de 1,5 lei pentru o zi. Doar că în schimb, Popov Andrei s-a obligat să îi transmită reclamantului lână, lapte și prăsilă.

S-a mai stabilit că Cebotari Ivan până în luna mai a anului 2012 a achitat pârâtului suma de 9600 lei. Tot în această perioadă, Cebotari Ivan a solicitat de la Popov Andrei restituirea celor 16 oi, 4 berbeci, 12 miei și vaca, pe care le-a dat în îngrijirea acestuia, însă pe motiv că pîrîtul a vîndut animalele și prăсила, prin ordonanța Procurorului rl Taraclia din 16 mai 2014, Popov Andrei a fost atras la răspundere contravențională în baza art. 355 Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiune administrativă în mărime de 40 u.c., echivalentul a 800 lei, pe care Popov Andrei i-a achitat.

Respectiv, Colegiul reține că instanța de apel corect a dat apreciere faptului că prin acțiunile ilicite ale lui Popov Andrei și anume prin vânzarea samavolnică a bunurilor care nu îi aparțineau, acesta i-a cauzat lui Cebotari Ivan un prejudiciu material în mărime de 30140 lei, care urmează a fi încasat de la Popov Andrei în beneficiul lui Cebotari Ivan.

De asemenea, corectă este și aprecierea instanței de apel, în vederea încasării de la Popov Andrei în beneficiu lui Cebotari Ivan a venitului ratat în mărime de 25175 lei, deoarece venitul ratat constituie lipsa obținerii unor foloase patrimoniale pe care partea vătămată (creditorul) le-ar fi obținut, lipsa de sporire a patrimoniului

deși acesta putea și trebuia să sporească, dacă nu ar fi fost săvârșită fapta ilicită.

Or, conform art. 610 alin. (1) și (2) Cod civil, despăgubirea pe care o datorează debitorul pentru neexecutare cuprinde atât prejudiciul efectiv cauzat creditorului, cât și venitul ratat. Ratat se consideră venitul care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale.

Prin urmare, este de menționat faptul că în urma comercializării animalelor ce au fost date în îngrijirea lui Popov Andrei, Cebotari Ivan a fost lipsit de potențialele venituri obținute în rezultatul tranzacțiilor cu bunurile și produsele de origine animaliere.

În contextul dat, instanța de recurs menționează și certificatul nr. 439 din 09.06.2014 eliberat de Direcția Gospodăriei Agricole și de Producere r-nul Taraclia, care confirmă calculele produselor de origine animalieră.

Cu referire la acțiune reconvențională înaintată de Popov Andrei, Colegiul reține că instanța de apel întemeiat a admis parțial cererea și a dispus încasarea de la Cebotari Ivan în beneficiul lui Popov Andrei a sumei în mărime de 8640 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru întreținerea animalelor pe perioada de iarnă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 971 Cod civil, plata pentru servicii se efectuează după prestarea serviciilor. Dacă plata pentru servicii se calculează pe anumite perioade, sumele vor fi acordate după încheierea fiecărei perioade în parte.

Astfel, Colegiul menționează că instanța de apel întemeiat a dispus încasarea din contul lui Cebotari Ivan în beneficiul lui Popov Andrei a prejudiciului material în sumă de 8640 lei suportat pentru întreținerea animalelor pe timp de iarnă, rezultând din valoarea plății stabilite de părți pentru perioada rece a anului.

Prin urmare, instanța de recurs consideră corectă concluzia instanței de apel privind respingerea încasării sumei integrale în mărime de 65224 lei, deoarece aceste cheltuieli nu au fost probate, ceea ce a dus la încasarea prejudiciului material doar a sumei în mărime de 8640, ca fiind probată.

Totodată, Colegiul reiterează că instanța de apel întemeiat a respins cerința înaintată de Popov Andrei privind repararea prejudiciului moral, deoarece legea materială nu prevede încasarea despăgubirilor pentru executarea obligațiilor la contractul prestări servicii. Astfel cerința lui Popov Andrei privind încasarea prejudiciului moral nu cade sub incidența art. 1422 Cod civil.

Cu referire la admiterea de către instanța de apel a cerinței de încasare a prejudiciului moral solicitat de Cebotari Ivan, conform acțiunii inițiale, instanța de recurs o consideră neîntemeiată și va casa în această parte decizia instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cerinței date, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 1422 alin. (1) Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

La caz, Colegiul notează că prejudiciul moral poate fi reparat și în lipsa vinovăției, faptei ilicite în următoarele cazuri expres prevăzute de lege: a fost cauzat de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile;

efectuarea lucrărilor de construcții etc.); a fost cauzat prin condamnare ilicită, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului și în alte cazuri prevăzute de lege; a fost cauzat în legătură cu lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Deci, din cerința înaintată de Cebotari Ivan privind încasarea prejudiciului moral și în coraport cu prevederile legislației în vigoare, prejudiciul moral presupus de a fi încasat cade sub incidența prevederilor actelor legislative ce reglementează pretinsul drept încălcat, deoarece rezultă din acțiunile ilicite (comiterea contravenției) ale lui Popov Andrei.

Totodată, Colegiul relevă că Cebotari Ivan nu a demonstrat în cadrul judecării cauzei suportarea unor suferințe psihice, dereglări sau incomodități care ar permite estimarea unui prejudiciu moral.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge cerința înaintată de Cebotari Ivan cu privire la încasarea prejudiciului moral de la Popov Andrei.

Din cele indicate supra, Colegiul va admite recursul și va casa parțial decizia din data de 09 aprilie 2015 a Curții de Apel Cahul în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral solicitat de Cebotari Ivan și în această parte va emite o nouă hotărâre de respingere a cerinței respective, în rest va menține decizia recurată.

În conformitate cu art. art. 445 alin.(1) lit. b), 445, alin.(3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat Popov Andrei.

Se casează decizia din 09 aprilie 2015 a Curții de Apel Cahul, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Ivan împotriva lui Popov Andrei privind încasarea prejudiciului material și moral și la cererea reconvențională înaintată de Popov Andrei împotriva lui Cebotari Ivan privind încasarea prejudiciului material și moral, în partea încasării de la Popov Andrei în beneficiul lui Cebotari Ivan a prejudiciului moral și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

- cerința înaintată de Cebotari Ivan privind încasarea de la Popov Andrei a prejudiciului moral se respinge.

În rest, decizia din 09 aprilie 2015 a Curții de Apel Cahul se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Petru Moraru

Oleg Sternioală 6